

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΤΙ ΤΡΑΒΗΣΕ Ο ΜΠΑΛΖΑΚ ΑΠΟ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ!

Το μεγάλο παράπενο του συγγραφέως. Ένω αγωνιζέταν να κατακτήσει τη φήμη και τον πλούτο. Ή γκρίνιες της μητέρας του. Μία κακή και άφροισμένη αδελφή. Ή επιστολές του Μπαλζακ στη Λάουρα. Πώς έδημιούργησε το μεγάλο του έργο ο συγγραφέως, μέσα στη δυστυχία και τις άπειρες θλίψεις. Τό ειδήλλιο του με την κόρησα Χάνακα. Οί γάμοι του, κ.τ.λ.

Όνορέ ντε Μπαλζάκ, ο μεγαλύτερος Γάλλος μυθιστοριογράφος, έδωσε στον κόσμο, εκτός από το τιτάνιο έργο του, κι' ένα μοναδικό παράδειγμα θελήσεως και άντοχής. Φτάνει να συλλογιστή κανείς με πόσα βάσανα, με πόσες οικονομικές στενοχωρίες και με πόση άγωνία έχτισε ο συγγραφέως αυτός μέσα σε είκοσι μονάχα χρόνια το κολοσσιαίο φιλολογικό οικοδόμημά του, για να μείνει κατόπλητος μπρός στη ρώμη και τη γονιμότητα του χαλκευτέρου μυθιστοριογράφου.

Τό τρομερό θώμο με τόν Μπαλζάκ ήταν πως σ' όλη του τη ζωή τόν βασάνισε, πενήτη ή φερύ ή μητέρα του, ή μητέρα του που τόν υπεραγαπούσε μέν, μα που δέν μπόρεσε να καταλάβη τη μεγαλοφύα του γιού της και τόν θεωρούσε πάντα, ως τη στιγμή που κλείσει τά μάτια της, έναν αδιόρθωτο όνειροπόλο, έναν άνθρακο άνικανο για... οσβαρή δουλειά!

Ή αλήθεια έξ άλλων εινε πως ο Μπαλζάκ είχε μια αδελφή, τη Λάουρα, που τόν καταλάβαινε, που πίστευε στην αξία του και που ήξερε να τόν παρηγορή στή δυστυχία του με τά γλυκά της λόγια. Μα ή φερύ ή φερύσσει της Λάουρας δέν μπόρεσε να κλείσει τις πληγές που άνοιγε στην καρδιά του Όνορέ ή δύστροπη μητέρα του με τά νεύρα και τις γκρίνιες της... Ένω ο Μπαλζάκ αγωνιζόταν στο Παρίσι για να δημιουρήσει ένα όνομα στή φιλολογία, γράφοντας δεκάξη και δεκαοχτώ ώρες τό είκοσιτετράωρο — μοναδικό φαινόμενο άντοχής — ή μητέρα του τού έγραφε από την έπαιρία ότι καλύτερα θα έκανε, άντι να γράφη βιβλία, να πάη να έργαστή σε κανένα έμπορικό ή συμβολαιογραφικό γραφείο!

Φαντάζεστε τώρα τί ψυχρολογία ήταν για τόν Μπαλζάκ τ' άποθαροντικά αυτά λόγια της μητέρας του. Καί όταν, από καρού σε καρού, πήγαινε στο πατρικό του σπίτι για να ξεκουραστή λιγάκι κοντά στους δικούς του, ή μητέρα του δέν άφινε να πάη χαμηνή καμιά ευκαρία για να τόν πιζράνη και να τόν κάνει να φύγη μα θώρα άρχήτερα για τό Παρίσι, με την καρδιά βαρειά.

Όστόσο, δέν πρέπει να νομίζετε ότι ή μητέρα του Μπαλζάκ είχε κακή καρδιά. Κάθε άλλο. Άγαπούσε πολύ τόν γιού της, αλλά με τόν δικό της τρόπο. Ήταν πολύ πρακτική γυναίκα και ποθούσε να δει τόν γιού της να κάνει κανένα θετικότερο επάγγελμα για να εξασφαλίση τό μέλλον του. Γκρίνιαζε λοιπόν άκριβώς επειδή τόν έβλεπε να ζή πάντοτε στή σύννεφα, ν' άδιαφορή για τά συμφέροντά του και να χάνεται με τη φιλολογία.

«Έμπιστευτικώς σου λέω — έγραφε μια μέρα ο Μπαλζάκ στην αδελφή του από τό Παρίσι — ότι ή δύστυχημένη ή μητέρα μας κοιτεύει να γίνη νεο-ριχή, όπως και ή γιαγιά. Τις λίγες μέρες που πέρασα τελευταία κοντά σας, δέν έκανε τίποτ' άλλο παρά να γκρινιάζει και να μου παραπονείται διαρκώς... Μα ήταν τόσο δύσκολο να καταλάβη ότι ήθελα να περάσω μια βδομάδα κοντά σας για να ξεκουραστώ από την επίπονη ζωή της πρωτεύουσας — για να βρω κοντά σας λίγη παρηγοριά, κι' όχι για να φύγω περισσότερο πιζραμένος; Θεέ μου, γιατί ή μητέρα μας να μη εινε περισσότερο λογική; Γιατί ζητά πάντοτε να με βασανίζει; Τι της έκανα; Δέν άκοιούθησα τις συμβουλές της; Εινε θυμωμένη μαζί μου επειδή δέν έβγα έμπορος; Μα άπό έννοιωθα μεγάλη, άκατανίκητη κίσει για τή λογοτεχνία!...».

Άπειρα τέτοια παραπονετικά γράμματα έστειλε ο Όνορέ στην αδελφή του.

Ένα από τά πιο συγκινητικά εινε και τό παρακάτω που τό έστειλε στή Λάουρα μετά την οικονομική καταστροφή που έλαθε όταν θέλησε να γίνη, από συγγραφέως, εκδότης για να κερδίσει περισσότερα χρήματα και να πείσει τούς δικούς του ότι εινε ικανός να γίνη πλούσιος. Την έποχή εκείνη ο Μπαλζάκ άναγκάστηκε να φύγη από τό σπίτι που έμενε και να πάη να καθήση σε μια σοφίτα για λόγους οικονομίας.

«Ήσαν προχτές — έγραφε στην αδελφή του ο Όνορέ — μερικοί συγγενείς μας και με είδαν στο καινούριο δωμάτιό μου. Πόσο μου πιζρασαν αυτοί οι άνθρακοι με τά προσβλητικά τους λόγια! Ή άναληγρία τους έφρασε στο σημείο να με κατηγορήσουν ότι έχω πολιτελή έπιπλα, άναλόγως τών οικονομικών μου μέσων. Μα, για τ' όνομα του Θεού! που είδαν αυτήν την πολυτέλεια; Τά λίγα έπιπλα που έχω τώρα εινε τά μόνα πράγματα που μου έμειναν από την οικονομική καταστροφή που με βρήκε τελευταία... Οί τσίχοι

εινε πατεσαρισμένοι από πρόστυχο χαρτί, που τό κόλλησα μόνος μου... Ποι είδαν, λοιπόν, την πολυτέλεια;

«Ξέρεις ώστόσο ποιά εινε ή καθαρή αλήθεια; Δέν βγαίνω έξω για να μην άναγκασθώ να κάνω μικροξέσδα, και μέσα στο δωμάτιο φορού μονάχα τό πουκάμισο και τό πανταλόνι, για να μη λυώνω τά ρούχα μου!... Αυτό γιατί δέν τά λαβαίνουν ύπ' όμη τους;».

Και ο Μπαλζάκ συνεχίζει:

«Ω, άν ήξερες, αδελφούλα μου, πόσο με βασανίζει ή σκέπη ότι όλοι οι συγγενείς μας με νομίζουν άνικανο, άνάξιο άνθρακο... Έσύ μονάχα γνωρίζεις άν έχω κάτι στην ψυχή μου... Μα πως να πείσω και τούς άλλους ότι έχω κάποια αξία; Πώς να πείσω τή μητέρα μας ότι εγράζομαι μέρα και νύχτα για ν' άποκτήσω τή δόξα, για να τήν κάνω να ύπερφανεύεται για μένα;

«Όταν θα επιτύχω εκείνο που θέλω, όλοι τότε θα καταλάβουν τούς σκληρούς άγώνες μου. Μα τότε θα εινε πολύ άργά. Γιατί όταν θα εύτυχησω, θα κλείσω τά μάτια μου για πάντα... Έχω αυτό τό θλιερό προαίσθημα...».

Είκοσι όλόκληρα χρόνια βαστάζει ή μαρτυρία αυτή ζωής. Χρόνια δημιουρητικά, μα και τραγικά για τόν μεγάλο συγγραφέα. Ο Μπαλζάκ είχε γράψει στο διάστημα αυτό τά περισσότερα βιβλία του, τ' άθάνατα άριστουρημάτά του. Ή δόξα του όμως δέν σκενιάρησε διόλου τη μητέρα του, ή οποία εξακολουθούσε να τού γκρινιάζει και να τού παραπονείται ότι δέν έννοοισε να βάλη μαυλό... .

— Εινε καρός σου πετά να λογικευθής, Όνορέ! τού έλεγε. Δέν ειναι πετά μικρό παιδί! Τά χρόνια πέρασαν... Γέρας και γάνες άκόμα σαν παιδί!...

Πρέπει μοιλατατά να σημειωθή ότι ποτέ ο συγγραφέως δέν διαμοστρωθήκε για τις παραξενιές της μητέρας του. Ποι δέν θύμωσε μωλύ της, ποτέ δέν της έλεε κανένα πιζρό λόγο, μοιλονότι εκείνη τόν είχε ποτίσει με τόσα πιζρά ποτήρια. Ο οσβασμός προς τη μητέρα του ήταν, σ' αυτόν, άνώτερος από κάθε άλλο αίσθημα... Κι' αυτό δείχνει την καλή καρδιά και τόν άγαθο χαρακτήρα του μεγάλου μυθιστοριογράφου.

Έγραφε να γερύσει εκδόν ο Μπαλζάκ — να τσακιστή όχι τόσο από τά χρόνια, όσο από τά βάσανα και την υπερκόπωση — για να γνωρίση τη μεγαλύτερη χαρά της ζωής του. Και τη χαρά αυτή τη γνωρίσε κοντά στην κόρησα Χάνακα, μια μορφωμένη Ρωσίδα, με την όποια είχε αλληλογραφία πολλά χρόνια, χωρίς να τήν άντικεύσει στο πρόσωπο, και ή όποια δέχτηκε — δι' αλληλογραφίας πάντοτε! — να γίνη γυναίκα του.

Ο Μπαλζάκ θα ήταν τότε 49 περίπου χρόνων. Μα ή καρδιά του διψούσε την άγάπη. Έξ άλλου, τόν χαρακτήριζε πάντοτε μια άπεραντη πίστι στο μέλλον. Μόλις λοιπόν έλαθε τό γράμμα, στο όποιο ή κόρησα του έλεγε ότι τόν περιέμενε στην πατρίδα της για να κάνουν τούς γάμους των, άπηρε στή μέση τό βιβλίο που έγραφε κι' έτρεξε στή Ρωσία για να συναντήση την άγαπημένη του.

Ή μητέρα του Μπαλζάκ έβινε έξω φρενών όταν έβιασε ότι ο γιός της έπρόκειτο να παντρευτή, χωρίς να γνωρίση αυτή τη νύφη και να έγκρινη τόν γάμο. Έννοοισε να έχη πάντοτε υπό την επίδερμή της τόν Όνορέ... Κάθησε τότε και τού έγραφε ένα γράμμα ύβριστικώτατο. Κι' ο Μπαλζάκ έλεε, κατά τη συνήθειά του, τά παρόνά του στην αδελφή του:

«Είμαι βέβαιος — της έγραφε — ότι δέν θα σου έδειξε ή μητέρα τό γράμμα που μου έστειλε. Γιατί, άν σου τό έδειξε, θα προσπαθούσες να τήν πείσης ότι δέν έπρεπε να δηλητηριάση τή χαρά μου με τέτοια λόγια... Όποιος θα διαβάσε τό γράμμα αυτό, θα έκανε τή σκέπη, ή ότι εγώ είμαι ένας άπειθής και άχάριστος, ή ότι ή μητέρα μου εινε κακή και δύστροπη γυναίκα. Στην πραγματικότητα όμως, δέν συμβαίνει ούτε τό ένα, ούτε και τό άλλο. Ή μόνη αλήθεια εινε ότι ή άγαπημένη μου ή μητέρα με παρεγγήσε, γιατί δέν ζέρει πόσο την άγαπάω...».

«Μα γιατί να μου στείλη στην ξενιτειά ένα γράμμα τόσο ψυχρό, χωρίς να μου γράψη ούτε μια στοργική λέξη; Θεέ μου! τί πιζρό φαράκι ήταν αυτό που έπια!...».

Ύστερ' από λίγον καιρό ο Μπαλζάκ έκανε τούς γάμους του με την κόρησα Χάνακα. Μα δέν πρόφτασε να χαρή την εύτυχία κοντά της, γιατί πέθανε πριν προφτάσει να κλείση χρόνος μετά τόν γάμο του... Ή λύπη του έδειξε ή μητέρα του μπρός στο γενικό τού ένδόξου παιδιού της, φανέρωσε τά πραγματικά αισθήματα της γυναίκας αυτής, ή όποια ήταν μέν καλή κατά βάθος, αλλά δέν ήξερε να εκδηλώνη την καλωσύνη της.

Ό Όνορέ ντε Μπαλζάκ.